

טרור נגד העולם

4. שרשרת המרור

באחד הערכים בדצמבר 1952 גילה הצייר דוש (קריאל גרדוש), אז עורך-התבנית העולם הזה, חבילה מעלה עשן בפינת ההלון מעל לשולחן-עבודתו. דוש קפץ אל ה' הלון וביקש לדחוף את החבילה התוצה, אך בו ברנע התפוצצה החבילה בפניו. עיקר ההדף התפור באוויר התופשי אולם מעוצמת ההדף בתוך החרר נפצע דוש ב' ראשו. משקפיו, שלא נשברו, הגנו על עיניו.

עד היום לא הובא שום אדם לדין ב' עתן מעשה-טרור זה. בשיחה עם עורך העולם הזה הביע המפקח הכללי של מ' שרת ישראל את אמונתו כי הפצצה הייתה על-ידי המחתרת של חרות-יבנה, אולם מקרה זה לא נכלל בחומר האישום של משפט המחתרת בצריסין.

שבוע אחרי הפצצה נשדד גייס של ה' מערכת בשעות הערב המוקדמות, ועד ה' יום לא גילתה המשטרה את עקבותיו.

בדיוק כעבור שנה, בדצמבר 1953, נערכה התקפה מתוכננת על עורך העולם הזה. המקרה אירע במוצאי שבת, סמוך לתוצה, כשיצא אורי אבנרי מפתח המערכת, כחיי ראש-המערכת, שלום כהן. השניים נכנסו איש איש לתוך הגייס שלו, כשניגש אדם כבן 20 אל הגייס של העורך והנחית עליו מכה. שלום כהן קפץ מן הגייס שלו כדי לחוש לעזרת חברו, כשהושכב על-ידי מהלומת-אלה אדירה שגרמה לו לזעזוע מוח קשה והוציאה אותו מפעולה לחודשיים.

הדו"ח התמציתי המתפרסם להגן הוכן על-ידי צוות העולם הזה על מנת שיוכל לשמש כחומר רקע לחברי הכנסת ועורכי-העתונים ערב הויכוח בכנסת. העורך קיבל על עצמו את מלא האחריות למדימונות שני הדברים המתפרסמים פה.

האשמים בהם זהו בשם המלא, תוך ציון כל הפרטים. המאמרים היו חתומים.

בעזרת רשת-הריגול הבלתי-רשמית, הודיע העתון דבר כמה שעות מראש על הופעת המאמר, והתקיף אותו במלים חריפות ב' יותר. מיד עם הופעת העתון בקיוסקים ה' חיסאיים, יצאו פקידים בכירים של עיריית חיפה למנוע את הפצתו, בשלחם פקחים ב' מדים לאיים על בעלי-הקיוסקים. מרבית ה' קיוסקים הפסיקו למכור את העתון או מכרו אותו מתחת לדוכן.

העולם הזה פנה מיד לשר-המשטרה ול' מפקח הכללי של המשטרה ודרש במיב' רקים בהולים את התערבותם. הוא לא זכה לשום תשובה. באותה שעה פנה למפקדי משטרת חיפה ודרש את התערבותם למניעת הטרור, אולם נענה כי "לא הוגשה שום תלונה רשמית".

אחד ממארגני החרם היה משה יצחק, יושב-ראש ארגון הרוכלים בחיפה, שהודיע רשמית שהוא ואנשיו "קשורים לחיים ול' מות עם ראש העיר" מאחר שראש העיר נגד הוצאת נגד הוצאת דיבה.

אותה שעה הקיפו ארבעה איש את הגייס הסגור של העורך והשתדלו להוציאו החוצה. הדבר לא עלה בידיהם, ובמקום זה ניגשו באופן שיטתי לשבור את רגליו וידייו ב' מהלומות של אלות כבדות. הם הצליחו לשבור ארבע אצבעות בשתי הידיים ול' חבל בשאר חלקי גופו, כשהוברחו על-ידי קבוצת צנחנים שעברה במקרה במקום. המיבצע כולו עורר רושם כאילו בוצע על-ידי יחידה ממושמעת ומאומנת. בסקודת מסקו מוכר, דבר שבלט "עיקר בצורת ה' נסיגה בגייס ללא מספר.

עד היום לא נתגלו שום עקבות של ה' מבצעים.

2. ניצני המרור בחיפה

שבוע אחרי הבחירות להסתדרות יצא העולם הזה בהאשמה כי שיטות של גאנסי-טריום קנו להן אחיזה בעיריית חיפה. מאמר ראשון זה של סידרת הגילויים, ככל הבאים אחריו, לא הכיל שום השמצה אישית, אלא גילה שורה ארוכה של מעשים פליליים אשר

3. הכנת האוירה

גילויי העולם הזה זעזעו את העיר חיפה עד יסודותיה. בישיבה נרגשת של מועצת העירייה עלה בידי ראש-העיר להתי-גבר על הסערה רק הודות להבטחה ש' יעביר את ההאשמות לחקירת מבקר המז' נה. אולם כשפירסם ראש-העיר את החלטות העירייה במודעות-רחוב, השמיט קטע זה מתוכו, ועתה רק מבקר-המדינה יכול ל' הבהיר אם אומנם הובאו לו ההאשמות ל' חקירה.

אף שלראש-העיר ולעשרות אנשים אחרים יוחסו האשמות ברורות ומפורטות, לא פנה איש מהם (מלבד סגן מהנדס העיר יוסף כהן) אל בית המשפט בבקשת סעד חוקי. במקום זה פירסם עורך-הדין יעקב סלומון, הקשור עם קבוצת אבא חושי והמייצג את כהן, מאמר ארוך בדבר, בו הסביר בצורה הגובלת עם בזיון בית-המשפט כי אין ערך למשפטים נגד הוצאת דיבה.

אותה שעה נערך בחיפה מסע-השמצה חסרת-תקדים נגד העולם הזה. כל הקבוצות הנתונות למרותו של ראש-העיר גויסו ל' מפעל זה, והוחתמו על מודעות-ענק בעלות נוסח כמעט אחיד בדבר שהסיתו בגלוי נגד העתון שגילה את השחיתות. קיימו "אסיפות ספונטאניות" בהן הושמץ העתון, ראש-העיר עצמו קרא לעורכיו "חלאת המין ה' אנושי". אלמונים פירסמו ברבבות טפסים חו' ברת בלתי-חוקית (כלי ציון המו'ל, המחבר והדפוס) שכללה, בין השאר, שיר (בלתי-חתום) של המשורר יעקב אורלנד, שזכה לדירת-חינם מידי ראש-העיר. שיר זה כלל את הפסוק הבא, שהוא אופייני לכל נוסח ה' הסתה: "אם עתונאי נבוה / מן העולם הזה / הופך עצמו לשרץ / נגוע / פאתו-לוגי..."

היה ברור לתלוטין כי הסתה פרוצה זו, חסרת-התקדים בארץ, מובילה לקראת תגובה מעשית מסויימת. אחרי שהנאשמים דחו את הדרך החוקית, שהיא הגשת משפט, נוצר גם במחנם לחץ פסיכולוגי שביקש לו פורקן.

4. האזהרה

ביום ה-20 במאי קיבלה מערכת העולם הזה אזהרה דחופה מאת מודיע מוסמך כי מתוכנן מעשה-אלימות נגד העתון. עוד באותו יום ששי, אחרי הצהריים, פנה עורך העתון בבקשה דחופה למפקד משטרת תל-אביב, ודרש הגנה משטרתית לשלוש נקו' דות-מוקד, היינו (א) משרדי המערכת, (ב) גופו של העורך (ג) גופו של כותב המא' מרים הנדונים, ברוך נאדל.

עוד באותו יום הציב מפקד המשטרה משמר של שני שוטרים ליד המערכת. מש' מר זה נשאר במקומו משך חמשה ימים, אך הוסר ביום הרביעי בשבוע, כלי מתן כל הודעה מראש או בדיעבד למערכת. יום לפני הסרת המשמר נתן עורך ה' עתון למשטרה עדות רשמית ביחס ל' אזהרה.

בעדות זו, ובעדות נוספת בתאריך מ' אחר יותר, סירב העורך לגלות את זהות המודיע, אך מסר שהמדובר ב' "אישיות מרכזית הקרובה לצמרת מפא"י". כשנדרש על-ידי המשטרה למסור פרטים נוספים, סירב העורך לעשות זאת, הבהיר תמכו על המוסר העתונאי ועל העובדה שסוכני מנגנון-הטרור, המצויים מן ה'

דצמבר 1952 — קריאל (דוש) גרדוש, עורך-התבנית של העולם הזה, באותם הימים, שוכב בבית-החולים אחרי שנפצע בראשו מרסיסי פצצה שהתפוצצה בחלון מעל לשולחן-עבודתו. ציין ניצלו לאחר שהצליח לדחוף את הפצצה החוצה, כך שעיקר ההדף התפור באויר הפתוח.

דצמבר 1953 — אורי אבנרי, אצבעות שתי ידיו שבורות ופצעי חבלה ממכות האלות בפניו ובגופו, מבקר את שלום כהן, סטבל מזעזוע-מוח קשה, בבית החולים. כהן, שהושכב על-ידי מהלומה אדירה מאחור, בחושו לעזרת חברו המתקף, יצא מכלל פעולה למשך חדשיים.

מאי 1955 — החור שנחפר בקיר דפוס יש' ראל על-ידי חומר נפץ, שניטה בשברי טיח את המכונה המדפיסה את העולם הזה (מימין).